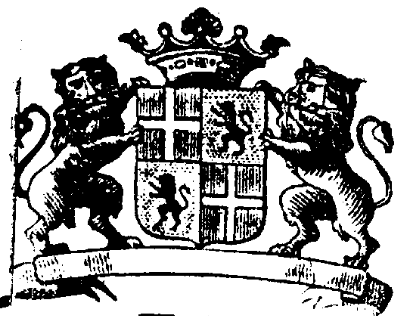
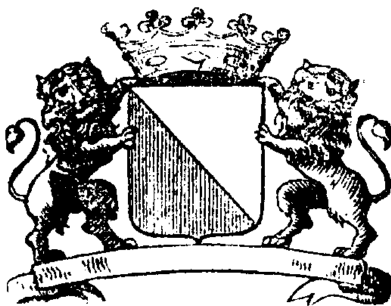
A°. 1856. N°. 193.

VRIJDAG 15 AUGUSTUS

UTRECHTSCHE PROVINCIALE EN STADS-COURANT

Algemeen Advertentie-Blad.

Bij deze COURANT behoort een BIJVOEGSEL.

KENNISGEVING.

Burgemeester en Wethouders der stad Utrecht brengen ter kennis van de deelnemers in de negotiatien tot aanbouw van huizen aan de van Wijckskade, groot geweest ƒ 25.000 en ƒ 50.000,

1°. dat over het afgeloopen dienstjaar een dividend kan worden uitbetaald van vijf percent voor de onderneming van ƒ 25.000, makende ƒ 12,50 voor iedere coupon, en van vier en een half percent voor de onderneming van ƒ 50.000, makende ƒ 11,25 voor iedere coupon, en dat daartoe, te rekenen van heden, op elken werkdag des morgens van 10 tot 12 ure zal worden gevaceerd ten huize van den heer Notaris *de Graaf*, in de Boothstraat te Utrecht,

2°. dat ter vervulling der door aftreding ontstane vacature, als Commissaris voor de onderneming van ƒ 50.000, bij continuatie is benoemd de Heer Dr. G. MUNNICKS VAN CLEEFF.

Utrecht den 29. Julij 1856.

Burgemeester en Wethouders voornoemd,
N. P. J. KIEN.
Ter ordonnantie van dezelven,
H. G. RÖMER.

BEKENDMAKING.

De Burgemeester der stad Utrecht brengt ter kennis der Ingezetenen, dat het door den heer Commissaris des Konings in de Provincie Utrecht executoir verklaarde kohier voor de belasting op het Personeel wijk B en het Schattings kohier voor dezelfde belasting wijk E dezer gemeente, dienst 18^{56}_{57}, aan de heeren Ontvangers der Directe Belastingen, eerste en tweede afdeeling, kantoor houdende voor de eerste afdeeling aan het *St. Pieters Kerkhof*, en voor de tweede afdeeling mede aan het *St. Pieters Kerkhof*, zijn ter hand gesteld, aan wie ieder verpligt is, zijnen aanslag, op den bij de wet bepaalden voet, te voldoen.

Gedaan en op de gewone plaatsen aangeplakt te Utrecht den 13. *Augustus* 1856. De Burgemeester voornoemd,
N. P. J. KIEN.

UTRECHT 15 Augustus.

Ofschoon geen hertog van Sebastopol is *Pélissier* toch hertog van Malakof geworden. Die titel, alhoewel minder onaangenaam als de eerstgenoemde, schijnt toch weinig geschikt, om den Russieschen keizer genoegen te doen. Men weet tot hoeveel moeijelijkheden de titels, door *Napoleon I* in der tijd gegeven, na 1815 hebben aanleiding gegeven.

In Parijs let men nog al op de beweging, die zich in het kamp der monarchalen openbaart. De heer *Thiers* schijnt eenigzins hoofdleider te wezen in deze aangelegenheden. In 't laatst dezer maand verwacht men het manifest van den graaf van Parijs wiens voor eenige maanden bekend gemaakten brief door zijne vrienden als ondergeschoven is opgegeven.

In Engeland is de politiek stil, en men houdt er zich slechts bezig met Italie en Spanje. Italie moet slechts het oog op Sardinie gevestigd houden, en het voorbeeld van gematigdheid van dien konstitutionelen staat opvolgen. Van Spanje's toestand verneemt men geen nieuws; alleen hoopt men steeds, niet zonder eenigen grond, dat het konstitutioneele beginsel in Spanje zal gehandhaafd worden.

Verwacht men bepaald de regeling van alle bezwaren, thans nog tusschen Rusland en de Westmagten hangende, minder gemakkelijk schijnt nog de inwendige regeling der Turksche aangelegenheden te zullen zijn. Gelijk men weet is bij den hatti humayoun de militaire dienst ook voor de Christenen vastgesteld, maar later een afkoopprijs bepaald, die hooger was dan het oude koopgeld. De Bosniesche Christenen moeten thans bepaald hebben te kennen gegeven, dat zij geen geld, maar wel manschappen hadden, en dat zij die manschappen zullen leveren, mits ze onder Christen officieren dienden. Of de Divan dien weg in wil slaan is zeer twijfelachtig.

Naar men uit Amerika verneemt, moet keizer *Soulouque* de dominikaansche Republiek, die hem zoo geduchte les heeft gegeven, willen erkennen. Een vredesverdrag zou gesloten worden en alle verwikkelingen tusschen de beide deelen des eilands ter beslechting worden opgedragen aan de Eng. en Fransche konsuls. — In Montevideo blijft de invloed van *Florès* op de kamers en van *Oribe* op het uitvoerend bewind moeijelijkheden te weeg brengen tusschen beide staatsligchamen, die zich bepaaldelijk ook voorgedaan hebben omtrent den Braziliaanschen gezant *Amaral*; de kamers verlangen, dat aan deze zijne passen zullen gegeven worden, vooral omdat hij indertijd de Braziliaansche troepen niet ter beschikking heeft willen stellen van *Florès*, toen deze zijn Coup d'Etat waagde, en de president *Pereire* trekt de partij van den gezant. — De Argentijnsche federatie, onder *Urquiza*, tracht door hooge tolregten te stellen op wat door Buenos-Ayres zal ingevoerd worden, die stad te dwingen, de vrije vaart op de Platarivier te verkrijgen, vrije vaart, die de federatie heeft afgekondigd met bepaalde goedkeuring van den Europeschen handel, maar die door den tegenstand van Buenos Ayres hare ware goede gevolgen mist. — Tusschen Brazilië en Paraguay is ook de vrije vaart op de Rio Paraquay geregeld.

— Bij Zr. Ms. besluit worden de officieren van gezondheid 3. kl. jhr. *J. L. C. Pompe van Meerdervoort* en *W. C. A. Hajenius*, met den 16. dezer, bevorderd tot off. van gez. 2. kl. bij de kon. nederl. zeemagt, met bepaling dat zij zullen rang nemen, de eerste tusschen de off. van gez. 2. kl. *H. L. Koning* en *J. G. Arend*, en de andere onder den off. van gez. 2. kl. *A. A. Grondhout*.

— De luitenant ter zee *Klerck* is aan den minister van marine, den Heer *Lotsy*, als zijn adjudant toegevoegd.

— Z. K. H. Prins *Frederik* heeft gister in een bijzonder gehoor ontvangen Z. Exc. den minister van Marine, den heer *Lotsy*, benevens den direkteur-generaal van gemeld departement, den heer *Esscher*.

— Het vertrek van Z. K. H. Prins *Frederik* naar Moskou is een dag uitgesteld geworden.

— Een geruimen tijd geleden zijn, met het oog op en ter bevordering van de algemeen gewenschte maatschappelijke hervorming in de gouvernementen van Suriname en Curaçao, *doelmatige wijzigingen verordend in de reglementaire bepalingen op de aldaar aanwezige slaven*, zonder gevaar om daardoor die hervorming te bemoeijelijken.

In verband daarmede heeft Z. M. op voorstel van den minister van Kolonien, den gouverneur van Suriname gemagtigd om in de distrikten, waar nog geene landdrosten aanwezig zijn, zoodanige aan te stellen, ter vervanging van de uit de eigenaren, administrateuren en direkteuren van plantages gekozen onbezoldigde *heemraden* en *burger-officieren*, door welken maatregel een krachtvol beheer in de divisien en een behoorlijk toezigt over de naleving der koloniale verordeningen zal bevorderd worden. Bij gemis in Suriname van de tot uitvoering van dien maatregel noodige ambtenaren, zullen door Z. Exc. uit Nederland *zes* personen uitgezonden worden, die, na zich met de taal, zeden en instellingen van de inwoners der bedoelde kolonie te hebben bekend gemaakt, bij gebleken bekwaamheid met het burgerlijk bestuur in de bedoelde divisien zullen belast worden.

Eerlang vertrekt een bekwaam ambtenaar naar Curaçao, om daar, onder de bevelen van den gouverneur, in belangrijke betrekkingen werkzaam te zijn. Dagelijks ziet men het berigt van zijne aanstelling in de *Staats-Courant* te gemoet.

— Op den 12 Augustus ll., omstreeks een ure, konden de bewoners van de Heerenstraat, de Nieuwe Gracht en den Trans eene schare van ruim tachtig mannen zien voorbijtrekken, allen in de kracht des mannelijken leeftijds, in zijne meest rijpe periode van veertig- tot vijftigjarigen ouderdom, verre de meesten burgers, want slechts drie waren er onder, die eene militaire uniform droegen, doch juist door hunne aanwezigheid iets raadselachtigs aan de strekking van dien statigen en geregelden optogt bijzetteden, welk raadselachtige nog sterker zou geworden zijn voor wie die burgers van naderbij betracht had en hen herkend sommigen voor artsen, anderen voor predikanten, enkelen voor docenten aan Latijnsche scholen, velen voor regterlijke ambtenaren en advokaten, enz. enz. Doch het raadsel was spoedig opgelost voor den burger onzer Akademiestad, die, door de mengeling van deze bestanddeelen, op het denkbeeld kwam: het zijn studenten, oud-studenten; en vervolgens door de aanwezigheid van officieren alverder de bewustheid kreeg: het zijn uitgetrokken studenten, het is de Jager-kompagnie van 1830. En zoo was het. Wederom, even als in 1841 en 1851, vierde de oude Jager-kompagnie haar feest, thans haar zilveren feest, en aangegroeid zelfs was het getal der opgekomene leden. Des avonds te voren was men reeds bijeengekomen in de lokalen der Zomer-societeit *Tivoli*. Hare direktie had zelfs de goedheid gehad, bij het openstellen der lokalen, een koncert aan te bieden, doch men had daar beleefdelijk voor bedankt, beducht dat de eigenaardigheid van deze bijeenkomst zich zoude oplossen in de meer dagelijksche en algemeene stemming van een door eene talrijke schare van heeren en dames bezocht zomer-koncert. En zoo zat men daar weder even als voor vijf of voor vijftien jaren, sommigen voor het eerst na hun Akademieleven, in gezelligen kout bij elkander, in vereenigde de warmste belangstelling, de levendigste herinnering mannen, die malkander op den eersten aanblik niet meer herkend hadden of de hartelijke toespraak met een verlegen onderzoek naar den naam moesten beantwoorden. Maar dan had ook het noemen van dien naam de zeldzaamste tooverkracht. Het ingevallen onweder daar buiten stoorde de vrolijkheid niet, ja was voor velen een aangenaam voorwendsel om nog niet huiswaarts te keeren, maar den vriendenkout tot over middernacht te verlengen. Des anderen morgens werd aan het Maliehuis de bijeenkomst hernieuwd. Wie zich reeds den vorigen avond ontmoet hadden konden zich nu de illusie maken van een dagelijkschen omgang als voorheen, en met de nieuw aankomenden herhaalden zich de herkenningstooneelen van den vorigen avond. Ten twaalf ure verscheen eene deftige deputatie van de Utrechtsche Afdeeling van het Metalen Kruis en werd de kompagnie door den Voorzitter, den heer *Nahuys*, feestelijk toegesproken. Het antwoord werd gegeven door den oud-sergeant *Numan* en getuigde dat met de jaren de kernachtige zeggingskracht niet was voorbijgegaan van den man, die in 1833 de schoone woorden uitsprak: „Er was een tijd, dat men aan onzen stand veel, zeer veel, vergaf, omdat het studenten waren; de tijd is gekomen, dat men van ons veel, zeer veel, verwachten en waarom niet verwerven zal, — omdat wij studenten zijn."

Ten een ure trok dan nu de schare met hare officieren *de Ronde*, *van Nouhuys* en *Eechout* naar het Groot Auditorium der Hoogeschool en hield de heer *Numan* eene treffelijke aanspraak, waarin de overledenen herdacht werden en vervolgens de volksgeest van 1830 en 1831, die de kompagnie in het leven riep, in zijn diepen, niet voorbijgaanden, edelen vrijheidlievenden aard werd gekarakteriseerd. Na deze rede trad de sekretaris van Kuratoren binnen en

overhandigde aan de vergadering een kistje, bevattende een geschenk des Konings met geleidenden brief. Volgens Zijne belofte voor vijf jaren bij dezelfde gelegenheid gedaan, herdacht de Koning op nieuw de kompagnie en schonk haar, met een uit het hart gevloeiden brief, een kostelijken zilveren beker voor hare feestmaaltijden. Met dankbaarheid werd de vorstelijke gave ontvangen en nog dienzelfden dag een antwoord aan den Koning verzonden, dat van de Koning- en Vaderlandlievende gevoelens der oude Jagers van 1830 en 1831 getuigde.

Dat er een feestmaal volgde, dat het met groote orde en eensgezindheid broederlijk werd voortgezet en afliep, dat er vele feestdronken werden ingesteld, dat scherts ernst afwisselde, dat alles liet zich verwachten en heeft plaats gehad. Onvergetelijk blijft voor de Jager-kompagnie ook deze heerlijke feestdag en schoon met weemoed starende op hare gedunde gelederen en met diepen ernst de toekomst ook in dit opzigt tegemoet ziende, is zij den Algoede dankbaar voor het genadiglijk geschonken genot, en moge hare bijeenkomsten nog lange getuigen van den Nederlandschen Studentengeest in 1830 en 1831.

— Het programma der feestviering, bij gelegenheid der onthulling van het Monument, gewijd aan den volksgeest van 1830 en 1831, te Amsterdam, den 25., 26., 27. en 28. Augustus 1856, is van den volgenden inhoud:

Maandag 25 Augustus, *ten twee ure*. Ontvangst van het hoofdbestuur en der afdeelingen van het Metalen Kruis, alsmede van de ingeschreven feestelingen, in het Park, in de Plantagie. — *Ten vier ure*. Maaltijd in den Tuin de Nederlanden. — *Ten zes ure*. Gala-voorstelling, bij uitnoodiging, in den Stads Schouwburg, aangeboden door de leden der afdeeling Amsterdam, 1. sektie, aan de feestelingen.

Dingsdag 26 Augustus, *ten twaalf en een half ure*. Verzameling der afdeelingen in het Park. — *Ten een en een half ure*. Te water brengen van het klipperschip het Metalen Kruis, aan de werf William, op den Kadijk. — *Ten drie ure*. Algemeene volksfeesten door de stad Amsterdam, te geven op het Funen en op het exercitie-veld bij de Raambarrière. — *Ten acht ure*. Groot landelijk feest in het Park. De feestelingen, geregtigd tot het dragen van het Metalen Kruis, betalen half entrée; ééne dame onder hun geleide geniet datzelfde voorregt, zoomede zij die bijgedragen hebben tot oprigting van het Monument, aan welke hiervan tegen aanvraag bewijzen zullen afgegeven worden, op de daartoe later in de *Amsterdamsche* en *Haarlemsche Couranten* aan te kondigen dagen.

Woensdag 27 Augustus. Feestelijke ontvangst van Z. M. den Koning door al de afdeelingen van het Metalen Kruis. Optogt naar den Dam. De volgorde der afdeelingen is die, van den datum harer oprigting. Alle geregtigden tot het dragen van het Metalen Kruis en geen leden der afdeelingen zijnde, zullen, mits versierd met het groote Metalen Kruis, toegang hebben tot het afgezonderde gedeelte van den Dam, zich plaatsende op zes gelederen achter het Monument. Zij, die bijgedragen hebben tot oprigting van het Monument, zullen, op vertoon van hun bewijs, mede op de afgesloten ruimte van den Dam worden toegelaten. Toespraak door den heer *E. W. van Dam van Isselt*. *Ten tien en een half ure*: Onthulling van het Monument gewijd aan den Volksgeest van 1830 en 1831. Overname van het Gedenkteeken door het hoofd van het stedelijk bestuur. Volkslied van *Tollens*, te zingen door de kinderen des lands, van allen rang, stand en geloof. Defileren voorbij Z. M. den Koning van de afdeelingen, de schutterij en de troepen van het garnizoen. — *Ten vijf ure*. Feest-maaltijd in het Park — *Ten tien ure*. Groot vuurwerk, door de stad Amsterdam te geven, op den Buiten-Amstel.

Donderdag 28 Augustus, *van negen tot een uur*. Vereeniging der afdeelingen in de tuinen van het Kon. zoölogisch genootschap *Natura Artis Magistra*, welwillend door het bestuur afgestaan. *Ten acht ure*. Feest-bal en Vauxhal, in het Park, hetwelk uitsluitend bij inteekening zal plaats hebben, voor zooverre de ruimte zulks toelaat, à *f* 5 de persoon.

Vrijdag 28 Augustus; als besluit der feestelijkheden. *Ten een en een half ure*. Wedstrijd met de buks, aangeboden door de genootschappen *Claudius Civilis* en *Tref het Doel*, aan de daartoe uitgenoodigde Nederl. scherpschutterijen, naar prijzen door Z. M. den Koning, de stad Amsterdam en belangstellenden gegeven, waarbij een prijs en eene premie worden uitgeloofd aan de leden der genootschappen, die geregtigd zijn tot het dragen van het Metalen Kruis.

— De Amsterdamsche weeskinderen zijn allen bij cirkulaire aan de regenten uitgenoodigd om het feest der onthulling van het gedenkstuk van het Metalen Kruis bij te wonen, opdat de kinderen des lands eenparig als *een* ligchaam zich om den voet van het beeld *de Eendragt* zouden scharen. Hun is tevens verzocht het eerste en vijfde vers van *Tollens's* volkslied te zingen; bij dit vijfde vers is de wensch van het bestuur, dat de jeugdige zangers en zangeressen hunne rijen door, hunne handen wederzijds op de schouderen leggen, en zóó de kinderbede tot God rijze, als van één ligchaam en uit ééne ziel:

„*Bescherm o God, bewaak den grond*," *enz.*

— Men berigt ons, van welwillende zijde, dat eerst thans de aanbesteding van het monument voor den Hoogl. *des Amorie van der Hoeven*, alhier heeft plaats gehad, en dat dit werk is opgedragen aan den heer *H. van Dijk* alhier.

— Van 't N. diep wordt ons dd. 14. Aug. geschreven: Volgens partikulier berigt uit Cherbourg van den 10. dezer, was Z. M. fregat de Ruyter aldaar gearriveerd; den 13. dezer dacht men naar Plymouth te vertrekken, vervolgens naar Edimburg om daarna herwaarts terug te keeren. Aan boord was alles wel.

— In de zeven eerste maanden van dit jaar hebben 's Rijksmiddelen opgebragt *f* 30,749,417. In dezelfde maanden van 1855 was de opbrengst *f* 30,173,943.

— Volgens een van Zr. Ms. zaakgelastigde te Rome ontvangen berigt, is door de pauselijke Regering bepaald, dat, vermits het wenschelijk is voorgekomen eene aanzienlijke hoeveelheid graan in het land te doen verblijven, de uitvoer van elke graansoort uit den Kerkelijken Staat, zoowel aan den zeekant als aan de landzijde, tot nader order is verboden.

— Gisteren zijn in de residentie aangekomen de officieren der verschillende regimenten Infanterie en van het Indische leger, en de onder-officieren en manschappen, van de 2. serie, der Normaalschietschool, met de minié-geweren, waarvan de oefeningen in de vlakte van Waalsdorp heden een aanvang zullen nemen.

— Dingsdag den 19. dezer zal er onder voorzitterschap van Jhr. *Salvador* een staatkundig diner te Amsterdam gehouden worden.

— Wij hebben ons zelve ook al eens afgevraagd „*wat nu*", nu de heer *Salvador* te Haarlem weder gekozen is tot lid van den Raad. Het *Weekbl. van het Regt* vraagt hetzelfde in het volgende art.:

„De heer *Salvador*, veroordeeld wegens Napoleontischen laster, en ontzet tevens uit zijne burgerschapsregten, bepaaldelijk uit dat van verkiesbaarheid, is niettemin door de Haarlemsche kiezers verkozen tot lid van den gemeenteraad, juist bij die verkiezing, die door zijne veroordeeling was noodzakelijk gemaakt; juist bij die verkiezing, die dienen moest, om een ander te kiezen in zijne plaats, die hij door het vonnis van veroordeeling verbeurd had. Het verschijnsel is merkwaardig. Het bewijst, hoe veel zedelijke kracht en invloed onze ellendige lasterwetten hebben; het bewijst, hoe veel waarde de publieke opinie hecht aan de zoogenaamde wettelijke eerloosheid, en bij gevolg wat deze beteekent. Wij hebben het dikwijls genoeg gewaarschuwd. Men heeft ons nooit willen gelooven. „Vox populi, vox Dei." Maar wat nu? Het schandaal, dat men moedwillig heeft uitgelokt, was gemakkelijk genoeg te voorzien, door ieder, die niet ziende blind wilde zijn. Had de regering niet verstandiger gehandeld, door het te voorkomen? door aan onze regters en aan onze wetten een zoo grievend démenti te sparen?"

— Uit Rotterdam wordt aan de *Arnh. Ct.* onder dagteekening 14 dezer geschreven: In het ziekenhuis bevinden zich nog vier personen, die Zondag avond bij het ongeluk op den spoorweg gekwetst werden. Men twijfelt niet aan hunne herstelling. Een hunner heeft men een arm moeten afzetten.

Heden middag ten 12 ure zullen de lijken de heeren *van der Kolk* en *Steinheuer*, die zich in het ziekenhuis bevinden, op eenvoudige doch plegtige wijze ter aarde worden besteld.

— De *Middelb. Ct.* vermeldt heden, dat het weder aldaar den laatsten kermisavond ongelukkig heeft doen eindigen. Niet alleen waren de straten op eenmaal schoon geveegd, maar vele tenten vielen in een, of werden zwaar beschadigd. Het Théâtre Physique et Mechanique, over het raadhuis geplaatst, was juist vrij goed bezet, toen het geheele middenvak der tent ineen stortte, zonder echter letsel aan personen te veroorzaken.

Overigens zijn de meeste bladen nog opgevuld met berigten van ongelukken, door het omweder veroorzaakt. — Zoo lezen wij nog in de *Zwol. Ct.* dat eene aan het Zwarte water te Zwol in aanbouw zijnde zwartsel-fabriek van den heer *Krol*, gedeeltelijk is omver gerukt.

— Door de Nederlandsche Handel-Maatschappij zijn bevracht de navolgende vijf schepen:

Voor Amsterdam: Hendrika Bartina, kapt. *F. Meppelder*; Hollandi, kapt. *P. Wap*, van Rotterdam: Loevesteyn, kapt. *E. J. Böde*, van id.

Voor Rotterdam, Delft, kapt. *L. v. Geelkerken*; Elisabeth, kapt. *H. F. Klok*.

— Van geheel ander gevolg is de optreding van mej. *Lehmann* te Munchen dan te Berlijn. De kleine *Reinische Musik-Zeitung* zegt, dat zij daar met veel sukzes gastrollen geeft. *Caecilia.*

— Volgens eene godsdienstig-statiestische opgaaf van de bevolking van Parijs zijn er in die hoofdstad 1,025,169 Roomsch Katholieken, 6,3.. Gereformeerden, 6,996 belijders der Augsb. konfessie, 10,719 Israëlieten en 4,008 van verschillende godsdiensten. Behalve de 48 parochiekerken zijn er voor de Roomsch Kath. dienst, 27 openbare en 50 bijzondere kapellen en 157 oratoires, waar missen worden gelezen. — De overige godsdiensten hebben 7 kerken: de Gereformeerden 3, de Augsb. konfessie 2 en de Israëlieten 2. Er zijn 882 personen te Parijs, die het geestelijk ambt bekleeden. Vrouwelijke geestelijke inrigtingen zijn er 48 met 3400 leden. Van de 262 Lagere scholen, met 18,000 leerlingen, zijn er 53, waar Broeders het onderwijs geven. Van 324 scholen voor kleine meisjes met 14,000 kinderen worden er 69 door godsdienstige zusters gehouden. Van 85 bewaarscholen worden er 47 door godsdienstige zusters gehouden. Van de 35 hospitalen en gasthuizen, door 20,000 personen bezet, worden er 1.. door leeken en de 23 andere door 464 zusters bediend.

Opmerkelijk is het aantal verschillende mannen- en vrouwen kloosters, die sinds eenige jaren zijn opgerigt, en die in Parijs weder middeleeuwsche kleederdragten doen zien, die men er niet meer kende. Er zijn thans te Parijs dominikanen, franciskanen, enz. Er zijn 12 mannen kloosters of *communautés*. Die voor vrouwen zijn ten getale van 48, te verdeelen in drieën, voor bidden, voor onderwijs, voor verzorging. Onder de geestelijke broederschappen is de belangrijkste tegenwoordig die van *St. Vincentius de Paulo* die alleen in 't jaar 185. voor 2,248,964 fr. verdeelde, die door de geheele wereld zijne vertakkingen heeft en alleen in 30.. steden of dorpen van Frankrijk bestaat. Uit een godsdienstig en staatkundig oogpunt vertegenwoordigt deze vereeniging eene groote kracht.

TEXEL 14 Augustus.

Binnengekomen: Antje, kapt. *Schaafsma*, van Batavia.

WATERHOOGTE.

Arnhem 14 *Aug.* 1.52 El; + AP. 8,47. Gev. 3 d.
Keulen, 13 „ 7 v. 8½ d. (7 v. 7 d. Rijnl.)
Gev. 1 d. Rijnl.

Rhijnhoogte te Keulen 14 Aug. 7 v. 6 d. Rhijnl.

RUSLAND.

ODESSA 2 Augustus.

De vijandelijke legers hebben de plaatsen, welke zij in de Krim en langs de kusten van de Zwarte zee bezet hielden, aldus verlaten: Kinburn op den 16 Mei; Eupatoria op den 30 Mei; Jeni Kalé den 20 Junij: Kertsch den 22 Junij; Sebastopol en hare

omstreken, Balaklava en de baai van Kamiesch, op den 5 Julij.

Te Eupatoria, te Balaklava, te Kertsch en in de baai van Kamiesch zijn eenige koopmansvaartuigen achter gebleven, om goederen te verkoopen. Doch daar zij vele er van niet hebben kunnen verkoopen, waren zij bezig met inladen.

Naar mate de vijand de steden heeft verlaten, zijn deze, naar voorschriften der geneesheeren, gezuiverd, waarna de gevlugte inwoners in hunne huizen zijn teruggekeerd, en de ambtenaren hunne funktien hebben hervat. De graaf *van Strogonoff*, gouverneur generaal van Nieuw Rusland en Bessarabië heeft de verschillende plaatsen bezocht, om zich te overtuigen of de bevelen van het gouvernement wel waren nagekomen. Hij heeft met genoegen gezien, dat de stad Kertsch spoedig in uitbreiding en welvaart toeneemt. De bewoners verbeteren hunne huizen, en de markten zijn met levensmiddelen en groenten goed voorzien.

De aartsbisschop van Cherson is den 21. Julij te Sebastopol gekomen, om de plaats te zegenen, waar de nieuwe stad op bevel des keizers door den Staat wordt opgebouwd. Daar er nog geen inwoners zijn in Sebastopol, woonden slechts een paar bataillons infanterie, mariniers en eenige nieuwsgierigen de plegtigheid bij. Op de plaats der 6 bastions zullen hospitalen en invalidenhuizen worden opgerigt; tevens zal er een schipbrug worden daargesteld om de zuidelijke met de noordelijke stad te verbinden. De burgers, die schade geleden hebben, ontvangen vergoeding, en nieuwe woningen tegen lage prijzen.

De stoomboot Dargoe heeft hier aangebragt de regerende prinses van Mingrelië *Catharina Dadian*, met hare zuster, weduwe van den Russischen ambassadeur te Teheran, *Giebodejoff*, die aldaar in 1826 door de Perzen vermoord is. De vorstin begeeft zich naar Moskou, om den eed van getrouwheid aan den Keizer af te leggen.

Tusschen de Turksche gevangenen en de Russische soldaten hebben hier twisten plaats gehad, die in gevechten zijn geëindigd. Er zijn daarbij meer dan 150 dooden en gekwetsten gevallen. De gevangene Turken zullen daarom morgen worden ingescheept en naar hun vaderland terug gevoerd.

SPANJE.

MADRID, 9 Augustus.

De regering zal waarschijnlijk binnen kort den staat van beleg in de hoofdstad en in de meeste provincien, waar zij zeker is dat de rust niet meer gestoord zal worden, opheffen. De krijgsraad heeft tot dusverre slechts een infanteriekapitein tot driejarige gevangenisstraf veroordeeld, die in de gelederen der oproerlingen gestreden heeft. De krijgsraad te Barcelona evenwel heeft wederom een inwoner van Gracia ter dood veroordeeld, die het schuldigst was aan den moord van kol. *Ravell* en de andere officieren. Te Saragossa heeft dat ligchaam, even als in de hoofdstad, nog geen doodvonnis uitgesproken, doch de officieren, die er deel aan den opstand genomen hebben, zijn ontslagen.

De koningin heeft een besluit geteekend, waarbij de oprigting bevolen wordt van een eskader kustwachters tot wering van den smokkelhandel.

In de Baskische provinciën heeft zich wederom eene Karlistische bende vertoond.

MADRID, Woensdag 13 Augustus.

De benoemingen van den heer *Pacheco* tot ambassadeur van Spanje te Londen, en den heer *Gerardo Souza* tot gezant van Spanje te Turijn worden bevestigd.

3 pCt. 41,30; nieuwe diff. 25,35.

ITALIE.

TURIJN, 10 Augustus.

Naar men uit Napels verneemt is het daar rustig, doch heerscht er toch eene zekere mate van ongerustheid; men had er zelfs beweerd dat de Engelsche en Fransche gezanten hunne paspoorten genomen hadden, hetgeen evenwel bezijden de waarheid is, daar zelfs de Engelsche gezant voor zijn vertrek overal verklaard heeft, dat hij zich slechts om redenen van gezondheid verwijderde.

In de kerkelijke staten schijnt men zich te gaan toeleggen op nijverheids- en handelsondernemingen, en worden overal groote maatschappijen opgerigt tot exploitatie der door de Pauselijke regering daartoe na lang aarzelen verleende koncessien. Zelfs de pauselijke familie neemt er deel aan, en 's Pausen neef, ridder *Mastai* rigt in zijne geboorteplaats Sinigaglia eene bank op.

Uit Chambéry schrijft men van den 7., dat op uitnoodiging van den bisschop van Genua eene vergadering is gehouden der bisschoppen van Piemont en Savoije, ten einde zich te verstaan omtrent de door de geestelijkheid tegenover de regering aan te nemen houding.

DUITSCHLAND.

WEENEN 11 Augustus.

Men maakt in Laxenburg toebereidselen tot een bergreis van Hunne Maj. den Keizer en de Keizerin, en wel in het hertogdom Karinthië. Zij zullen de heerlijke dalen tot Heigenblut, de Alpen en de Oostenrijksche gletschers bezoeken. In de hoofdstad Klagenfurt zullen ter eere van de doorluchtige reizigers in September groote feesten plaats hebben.

Men verzekert, dat de aartshertog *Maximiliaan* tot onderkoning van Italië zal worden benoemd. Als zoodanig zou hij vele zorgen van de schouders van den grijzen held *Radetzky* afnemen en aan dezen meer rust gegeven worden.

Graaf *Radetzky* heeft toegestemd in den terugkeer naar diens vaderland van den verbannen *Eustachio Conte Vicola* en van den vlugteling *Bartolomeo Benvenuti*, als ook dat het beslag op hunne goederen gelegd, zal opgeheven worden.

De gendarmerie is in Boheme eene rooverbende, bestaande uit mannen en vrouwen magtig geworden, en heeft ze allen aan het geregt overgeleverd.

Uit Alexandrie zijn tijdingen tot den 8 Augustus. De Onderkoning *Saïd-Pacha* heeft van den Koning van Griekenland de ridderorde van den Verlosser ontvangen.

De Tunische flotilje, aan boord waarvan zich het overschot van het expeditie-korps van Tunis bevindt is, volgens aldaar ontvangen berigten, op de terugreis van Konstantinopel, te Malta binnengeloopen.

BERLIJN, Woensdag 13 Augustus.

Het *Journal de Dresde* van heden berigt, dat de heer *v. Seebach*, gezant van Saksen te Parijs, te Dresden is aangekomen, zich naar Moskou begevende, alwaar hij den koning van Saksen, bij de krooning van den keizer van Rusland, zal vertegenwoordigen.

De graaf *van Stackelberg*, komende van Weenen en zich naar Zwitserland en vervolgens naar Turijn begevende, is gisteren Berlijn gepasseerd.

BERLIJN, 14 Augustus.

De Koning is heden morgen vroeg van Stettin teruggekomen, waar hij, na de Keizerin-weduwe van Rusland tot Swinemunde te hebben vergezeld, den nacht heeft doorgebragt.

HAMBURG, 13 Augustus.

De beide prinsen, zonen van de hertogin *van Orleans*, de graaf *van Parijs* en de hertog *van Chartres*, zijn gisteren avond, vergezeld van den heer *Thiers*, van hier naar Ostende vertrokken. Eene depêche uit Londen heeft hen uitgenoodigd derwaarts te komen, en aan die uitnoodiging zullen zij gehoor geven.

De hertogin *van Orleans* heeft haar vroeger plan, om zich naar Claremont te begeven, om den 18. geboortedag van den graaf *van Parijs* in den kring van hare bloedverwanten aldaar te vieren, opgegeven, en zal, op raad van haren geneesheer, in Zwitserland blijven.

ENGELAND.

LONDEN, 13 Augustus.

Gister avond ten $6^1/_2$ uur is in de hoofdwerkplaats der groote pianofabriek van de heeren *Broadwood* te Westminster brand ontstaan, met dat gevolg dat die werkplaats, drie verdiepingen hoog zijnde, in minder dan een uur in lichte laaije vlam stond, en het vuur zich ook op drie aangrenzende werkplaatsen voortplantte. Ten 10 ure was men den brand meester, maar van de onmetelijke fabriek stond nog slechts een enkele werkplaats ongeschonden daar. De geledene schade is nog niet bekend, doch moet onmetelijk zijn. Duizend piano's zijn in de asch gelegd, waarbij nog komen de vernielde gebouwen, werktuigen, materieel enz. De oorzaak van den brand is onbekend.

De tijdingen per Charter uit Australië aangebragt, houden o. a. in, dat de produktie der goudgronden blijft toenemen. De drie eerste maanden dezes jaars hadden, zoo men slechts rekent de hoeveelheden, welke onder eskorte naar de hoofdplaats waren gebragt, 962,040 oncen goud opgeleverd, en in het vorige jaar slechts 569,337. Bovendien zijn nog nieuwe goudgronden ontdekt, en oude gronden die men verlaten had, weder met voordeel in exploitatie gebragt.

LONDEN, Donderdag 14 Augustus.

De *Morning-Post* vreest, dat de bank heden haar diskonto tot 5 pCt. zal verhoogen.

Aanstaanden Maandag zal het feestmaal aan de uit de Krim terugkeerende garde worden gegeven.

De Koningin bevindt zich thans te Plymouth.

— 14 *Aug.* Gek. $95^3/_8$; Sp. 3 pCt. $44^3/_4$; $1^1/_4$ pCt. $24^5/_8$; Rusl. 5 pCt. $111^1/_2$; $4^1/_2$ pCt. $98^1/_4$; Holl. 4 pCt. $97^1/_2$; $2^1/_2$ pCt. 65; Sard. 5 pCt. $92^1/_4$; Braz. $101^1/_2$.

FRANKRIJK.

PARIJS, 13 Augustus.

Overmorgen zal door de stad een groot banket aan maarschalk *Pélissier* op het stadhuis aangeboden worden. — De broeder van den maarschalk, kolonel bij de artillerie der Marine, is belast met eene zending zijn vak betreffende, in Engeland.

De keizerin heeft per stoomjacht zich naar St. Denis begeven, om tegenwoordig te zijn bij den algemeenen wedstrijd van de jeugdige leerlingen der instelling van het legioen van Eer. De keizerin heeft onderscheidene belooningen toegezegd, en tevens beloofd, dat zij hoopte 't volgend jaar met den prins wederom de plegtigheid te zullen bijwonen.

Hier ter stede wekt algemeene belangstelling de zaak van het verbod, om den grond in den omtrek der vestingwerken te bebouwen, en er heggen, geboomte of andere zaken te planten, enz. Daar het geene onteigening is, beweert de Staatsraad, dat men geene vergoeding verschuldigd is, ofschoon de kamers onder het ministerie *Thiers* hebben erkend, dat de gronden, die men toen tot den kring der vestingen wilde brengen, 18 millioen fr. waard, door de bepaalde beperkingen 10 millioen in waarde verminderden. Men hoopt thans op de regtvaardigheid des keizers.

Opzien baart de in hechtenis neming van een rijk burger, oudburgemeester van Nantes, beschuldigd van den moord van een rijk bankier dier stad met zijne dienstbode. Zeker ter dood veroordeelde moordenaar *Trochu* heeft beleden, dat hij op toezegging van 10,000 fr. van genoemden oudburgemeester, den moord begaan heeft, op een buitentje van den bankier, waar deze met zijne dienstmeid gelokt en door een slaapdrank, bedwelmd was. De lijken waren in den omtrek begraven. Vandaar, dat men niets van den bankier of zijne dienstmeid had kunen vinden, en dat het woonhuis ledig was gevonden, zonder dat eenig meubel van zijne plaats was, welke omstandigheid aan de vermissing in 1851 van de beide personen eene zoo geheimzinnige kleur had gegeven.

Het lijk van den moordenaar *Poirier* is in het bosch van Vincennes gevonden in vergevorderden staat van ontbinding; het blijkt echter, dat hij zich niet heeft opgehangen, maar dat hij door het misbruik van bijna twee flesschen brandewijn op de plaats is doodgebleven.

Uit Marseille schrijft men van den 12. Aug.

„Reeds is schier een millioen hektoliters granen aangebragt, en eene groote zending wordt nog uit de zee van Azoff verwacht.

„De berigten uit Konstantinopel van den 4. Aug. zeggen, dat de internationale Komm., die thans te Jassy zitting houdt, blijft vol houden, dat de Russen het stadje Bolgrad moeten ontruimen.

„De schepen Hannibal, de Gladiator en de Snake, die te Sebastopol voor anker lagen, maakten zich gereed, om in de Zwarte zee te kruisen."

PARIJS, Donderdag 14. Augustus.

De *Moniteur* deelt mede, dat de heer *Rouland*, prokureur generaal bij het keizerlijk hof te Parijs, is benoemd tot minister van publiek onderwijs en eeredienst.

Ook berigt ons dat dagblad, dat de maarschalk *Pélissier* benoemd is tot *hertog van Malakoff*, met eene jaarrente van honderd duizend franks.

Talrijke militaire en andere veroordeelden hebben genade bekomen, bij gelegenheid van den naamdag des keizers.

De Russen hebben Kars den 19. Julij ontruimd. Het garnizoen had bevel ontvangen, naar Gumri (Alexandropol) terug te trekken.

— 14 *Aug.* $4^1/_2$ pCt. 95,25; 3 pCt. [illegible]; Sp. 3 pCt. $39^5/_8$; $1^1/_4$ pCt. $24^1/_2$; Oostenr. Spoorw. 893.

ADVERTENTIËN.

*** Getrouwd:
S. W. VLAMINGH KIEBERT,
en van Weesp,
J. W. BLOM.
Utrecht, 14 Augustus 1856.

*** Heden beviel van eene welgeschapene *DOCHTER*: R. G. DE BORDES, geb. DE BRUYN.
Utrecht, 15 Augustus 1856.

*** Heden overleed, op 22jarigen leeftijd, mijne beminde Echtgenoot HENRIETTA CORNELIA VAN STAVEREN, mij uit een gelukkig huwelijk van 13 maanden een dochtertje van 4 weken nalatende.
Utrecht, 14. Aug. 1856. J. W. GUNNING.

*** Men verlangt zeker niet van mij, dat ik de menigvuldige blijken van deelneming, in en van buiten deze stad ontvangen, wegens mijn zoo smartelijk verlies, door het afsterven van mijnen onvergetelijken oudsten Zoon, Mr. BOUDEWIJN DONKER CURTIUS, geleden, aan elk in het bijzonder beantwoord. Daartoe ben ik buiten staat, en ik moet mij dus bepalen bij deze algemeene dankbetuiging, ook namens mijne naaste betrekkingen.
's Gravenhage, 12 Augustus 1856.
W. B. DONKER CURTIUS VAN TIENHOVEN.

*** De ondergeteekende betuigt bij deze zijnen opregten dank voor de deelneming, door vele vrienden en bekenden, zoo van binnen als buiten de stad, hem betoond, bij het ontvangen van het treurig berigt wegens het overlijden van zijnen oudsten Zoon.
Oudegein, 14 Augustus 1856.
DE GEER VAN OUDEGEIN.

METALEN KRUIS.

*** **Buitengewone vergadering** der AFDEELING (UTRECHT) op Maandag den 18. Augustus 1856, des middags ten 12 ure, in het Gebouw van Kunsten en Wetenschappen.
Het Bestuur der Afd.,
Graaf NAHUYS, *President*.
A. G. J. TAETS VAN AMERONGEN, *Secr.*

UTRECHTSCHE STUDENTEN-VEREENIGING „MUTUA FIDES".

*** Zij die verlangen leden te worden van genoemde Vereeniging, worden verzocht zich persoonlijk te vervoegen bij KLOKKE in de *Lijnmarkt*, op Maandag 15 Sept. e. k. des namiddags ten 6 ure.
Utrecht, Namens het Coll.
5 Aug. 1856. KLOOS, Pr.

AANBESTEDING.

*** Op Zaturdag den 23 Augustus 1856, des namiddags ten 1 ure, zal door het gemeente bestuur van *Mijdrecht*, ten overstaan eener Commissie uit HH. Gedeputeerde Staten, in het bijzijn van den Heer Hoofd-Ingenieur van den Waterstaat, aan het lokaal van het Provinciaal bestuur te Utrecht, in het openbaar worden aanbesteed:

De opbouw van een nieuw schoollokaal te Mijdrecht.

Het bestek ligt ter lezing: Te Utrecht ter provinciale Griffie en verder op de openbare plaatsen, waar gewoonlijk de bestekken van rijks- en provinciale werken ter visie worden gelegd. Voorts te Breukelen, Loenen, Mijdrecht, Vinkeveen en Wilnis, in de regthuizen aldaar. De aanwijzing *in loco* zal geschieden Woensdag den 20. Augustus 1856, des middags ten 12 ure.
Utrecht, den 8. Augustus 1856.
De Commissaris des Konings in de provincie Utrecht.
S. VAN HEEMSTRA.

*** Op morgen Zaturdag den 16. Augustus 1856, 's namiddags ten 5 ure, zal in het lokaal van verkoopingen te Utrecht achter St. Pieter, in het openbaar worden verkocht:

Een voor weinige jaren nieuw gebouwd, voor zomer- en winterbewoning zeer geschikt BUITENVERBLIJF, bestaande in een Heerenhuis, voorzien van eene Zaal, vier Beneden- en twee Bovenkamers, Schuur of Bergplaats, Erf, en welaangelegden Tuin, voorzien van vele fijne vruchtboomen en heesters, zeer aangenaam gelegen te Utrecht in de Maliebaan, wijk I No. 107 B.

Breeder bij biljetten en nader onderrigt ten kantore van den Notaris DUYFJES, te Utrecht.

*** Op Dingsdag den 19. Augustus 1856, voormiddags ten 11 ure, zal men in het Regthuis te Lopik, publiek verkoopen:

Eene HOFSTEDE en ruim 26 bunders WEI-, HOOI-, BOUW- en BOOMGAARDLANDEN, gelegen in de gemeente Lopik, in percelen.

Twee HUIZEN en circa 12 bunders WEI-, BOUW- en GRIENDLANDEN, in Jaarsveld, in percelen.

63 Roeden BOUWLAND, in Willige Langerak.

Een HUIS en 5 bund. 75 roed. WEI-, HOOI- en BOUWLAND, in Bergambacht, en

10 Bund. 70 roed. WEI-, HOOI-, BOUW- en GRIENDLANDEN, in de gemeente Vlist, polder Bonrepas, in percelen.

Breeder bij billetten, terwijl nadere inlichtingen zijn te bekomen ten kantore van den Notaris W. H. J. CAMBIER VAN NOOTEN, te Lopik.

VERKOOPING VAN BELANGRIJKE, RENTENGEVENDE GOEDEREN.

*** Op Dingsdag den 2. September 1856, des voormiddags ten 11 ure, zullen ten huize van *P. van Ingen*, Logementhouder te Houten, ten overstaan van den Notaris C. C. HERMSEN, gevestigd te Houten, publiek worden verkocht:

Ongeveer 24 bunders uitmuntende BOUW- en WEI of HOOILANDEN, gelegen in de gemeenten Houten en Schonauwen, bij Utrecht, in percelen en in massa's.

Breeder bij billetten en nader onderrigt te bekomen, ten kantore van voornoemden Notaris HERMSEN, alsmede bij den Notaris VAN SCHERMBEEK te Utrecht, en bij den Heer Mr. Y. DE KOCK, Burgemeester van en te Bunnik.

TE HUUR:

*** Met 1 November: Eene HUIZINGE, bestaande uit zes zoo Boven- als Benedenkamers, met eenen Tuin, staande aan de Ridderschapstraat; te bevragen bij den eigenaar.

*** Ten Kantore der Registratie te Utrecht (Burgerl. Akten) kan worden geplaatst een aankomend JONGELING uit den Burgerstand, van goede getuigenissen voorzien, eene goede hand schrijvende en het rekenen magtig. — Men vervoege zich in persoon ten voorschreven kantore.

*** Op een landgoed bij *Doorn* in de provincie Utrecht, wordt met 1 Nov. 1856 verlangd, eene geschikte KEUKENMEID van de P. G. Het loon *f* 70.— of *f* 80.—; naar bekwaamheid. Adres met franco brieven onder Letters N. N., Hulppostkantoor te *Doorn*.

*** DE ZALF EN PILLEN VAN HOLLOWAY zijn een uitmuntend middel ter genezing van *hoofdschurft*. H......, M.... en J.. V.. D.. L....., kinderen van P.. V.. D.. L....., te Geertruidenberg, leden alle drie aan deze zoo zeer onaangename ziekte; *Maria* echter het meeste, en ofschoon men velerlij middelen daartegen had gebezigd, kwam er geene verbetering in hunnen toestand, en verspreidde zich vooral bij de laatsgenoemde de kwaal over het geheele hoofd, tot groote smart der ouders en van het kind zelve. Het bloed der twee anderen was ook zeer onrein. Eindelijk deden de ouders hunne drie kinderen de pillen van *Holloway* toedienen, ten gevolge waarvan zij in 19 dagen tijds geheel genezen waren. Deze pillen hebben ook eene uitmuntende kracht ter genezing van alle huidziekten.

Door het vermeerderd debiet zijn de prijzen als volgt: Doosjes Pillen à *f* 0,80, *f* 1,85, *f* 3,00, *f* 6,75, *f* 13,50, *f* 20,50. Potjes Zalf à *f* 0,80, *f* 1,85, *f* 3,00, *f* 13,85, *f* 20,95.

Zijn op *franko* aanvragen à kontant te bekomen bij L. J. GROOTENDORST, te Utrecht, bij G. C. T. VAN DE ROEMER, te Amersfoort, en bij J. STRAATMAN, hoofddepothouder te 's Bosch, alsmede te Londen, Strand, 244; en New-York 80 Maiden Lane. HOLLOWAY's etablissement.

*** De Heeren S. KUIPER, Kastelein te Workum en W. DE BOER, Koopman te Stavoren, hebben lang in sieckelijken toestand verkeerd en niettegenstaande alle geneeskundige hulp geene beterschap kunnen vinden; ze zijn na lang sukkelen tot het gebruik der **Revalenta** overgegaan, die zulk eenen heilzamen invloed op hun gestel uitoefend heeft, dat zij na weinige weken geheel hersteld waren en zich thans zoo sterk en wel gevoelen als of zij een nieuw leven ingetreden waren. Zij hebben mij verzocht u daarvan kondschap te geven en het alom bekend te maken. DAVID DE JONG.
Hindelopen, 28 Mei 1856.

HARTWATER of maagwater, oprispingen, maagzuur, opzetting en spanning na den maaltijd, slechte spijsvertering, zwakte en verkoudheid van de maag, verstoppingen, hartkloppingen, diarrhaea, slijm, misselijkheid, duizelingheid, zenuwachtigheid, beving en honderd andere ziekten, die allen uit slechte spijsvertering ontstaan, worden door DU BARRY'S **Revalenta** zeker genezen.

Men gebruikt de **Revalenta** meestal voor ontbijt; het laat zich even goed als tusschenuurtje, als middagmaal of als avondeten gebruiken.

De prijs is 87½ Ct., 2, 3½; 8 en 16 Gulden de bus, die hoe grooter hoe voordeeliger voor den consument zijn.

Amsterdam Verkoophuis. Utrecht, *L. J. R. Bosch*. Lijn.
Amersfoort, *G. C. T. v. d. Roemer* „ *P. J. Huinck*, „
„ Gebr. *Bruning*. Veenendaal, *C. L. Dubois*.
Baarn, *E. v. Dapperen*. Vianen, *M. A. Verkerk*.
„ *S. J. Petersen Nobbe*. Wijk bij Duurs. Wed. *C. Zorg*.
Bodegraven, *J. B. E. C Schlat-* Zt.-Bommel, *A. J. Huyskes*.
Gorinchem, *H. Boderij*. (*man.* „ *J. G. Bender*.
Hilversum, *R. J. J. v. Alphen*. Zeist, *C. G. Adlung*.
Utrecht *T. Uhlenbroek* Bakkerb. en in de bekende depôts in
„ *T. Uhlenbroek* Choorstr. de andere steden.

230. Staats-Loterij.

Tweede klasse. 2e Lijst.

No. 9107 *f* 5000. No. 2915, 8524, 922 en 17791 ieder *f* 1000.

3e Lijst. No. 1432 *f* 1250. No. 5422, 650, 8887, 12576 en 15375 ieder *f* 1000.

Marktberigten.

Amsterdam, 14 Augustus. Granen. Heden verkocht van Tarwe: 125 ℔ O. en N. bonte Poolsche *f* 480. Voor Rogge: 118 ℔ Archangel *f* 237 bij partij.

Rotterdam, 14 Augustus. Tarwe: 160, 161 ℔ Hoog Kleefsche *f* 465, *f* 470.

Schiedam, 14 Augustus. Granen. Verkocht: Rogge, 144 ℔ Reval *f* 283 kont.

Moutwijn per Ned. vat zonder fust *f* 25,00, Jenever *f* 30,50, id. Amst. proef *f* 31,75, zonder de belasting.

WAARNEMINGEN, gedaan op het Koninklijk Nederl. Meteorologisch Observatorium te Utrecht. (*Zonnewijzer*.)

Aug.	Uur	Wind- rigt	Wind- kr	Barom. bij 0°	Ther F	Afwijk d. temp	Vochtigh	Neer regen	Aanmerkingen
			N. ℔						
14	2	wnw.	12 0	757.91	74.3	+ 3.8	0.75	1.0	Zw. bewolkt.
	10	wzw.	1 0	60.12	61.3		84	0	Bijna helder.
15	8	wzw.	7.5	60.75	64.4		81	0	Zw. bewolkt.

PRIJZEN VAN COUPONS EN LOSB. OBLIGATIEN

Metalliek	*f* 28,95	Spaansche.	*f* —,—
Napelsche	„ 26,80	Sp. Coup per fr.	„ —,—
Div. Eng. in. £ .	„ 11,70	Hamb. Russen. .	„ 6,—
Eng. Russen . . .	„ 11,70	Russ. in Zilv. R. .	„ 37,—
Fransche	„ 55,62½	Poolsche in fl. . .	„ 27,50
Belgische	„ 55,75	Nat. Met. Coup. .	„ 29,85
Pruissische	„ 34,25	Papier Mandaat. .	„ —,—

PRIJZEN DER EFFEKTEN.

AMSTERDAM 14 Augustus 1856

NEDERLAND.					
Werkel. Schuld . . .	2½	pCt.	63$\frac{13}{16}$	64	63$\frac{13}{16}$
dito dito	3	„	75$\frac{11}{16}$	75$\frac{13}{16}$	75$\frac{11}{16}$
dito dito	4	„	94¾	94$\frac{13}{16}$	94$\frac{13}{16}$
Amortisatie-Sijndikaat	3½	„	90¾		
Handelmaatschappij .	4½	„	133		
RUSLAND.					
Oblig bij *Hope en Co.*	5	„	104		
Obligat. 1828 & 1829	5	„	102⅞		
Cert. bij *Stieglitz* . .	4	„	85⅜		
dito Adm. te Lond.	4½	„	96½		
POLEN.					
Obligatien.	4	pCt.	79¾	79⅞	79¾
SPANJE.					
Obligatien	1¼	pCt.	24$\frac{9}{16}$	24$\frac{11}{16}$	24⅝
Binnenl. Schuld . . .	3	„	39$\frac{7}{16}$	39½	
Bewijzen Koepons . . .			6⅛	6$\frac{3}{16}$	
OOSTENRIJK.					
Oblig. Metaliek . . .	5	„	78⅜	78½	78¼
Oblig. N..	5	„	85⅞	86	85$\frac{15}{16}$
dito dito La B. . . .	5	„	85⅞	86	85$\frac{15}{16}$
dito dito	2½	„	40$\frac{9}{16}$	40⅝	
BRAZILIE.					
Geldl. 1824, £ 100. .	5	pCt.	98¾		
PORTUGAL.					
Obligatiën	3	pCt.	45¾	45⅞	45$\frac{13}{16}$
AMERIKA.					
Venez. Oblig. 6 pCt., nu	4¼	„	30	30⅛	
Grenada, Oblig. . . .	2½	„	18$\frac{13}{16}$	18⅞	
Mexiko, Obl. 1851 £ 100	3	„	21$\frac{15}{16}$		
Noord-Amerik. Am. Bank-act.			1$\frac{7}{16}$		

Snelpersdruk van L. E. BOSCH EN ZOON.

PROVINCIALE STATEN VAN UTRECHT.

Zitting van Donderdag 17 Julij 1856.

(*Vervolg.*)

De heer *Pabst* verzoekt de verg. wel op te willen merken wat de voorlaatste Spr. gezegd heeft omtrent een punt van hoog gewigt in deze zaak, te meer wijl hij als lid der Komm. gesproken heeft en dus aan die woorden bij de interpretatie van het reglement zekere waarde zal gehecht worden. Dat lid stelt, zegt Spr., inkomsten van het waterschap op losse schroeven. Spr. heeft niet zonder voordacht het bewuste stuk van 1612 eene overeenkomst genoemd, omdat er onderscheidene regten in waren verleend aan de ingelanden en de Staten, met toestemming, van de ingelanden, eene beslissing hebben genomen dat de landen tusschen de IJselkade en den IJsseldijk zouden betalen half woerdsch en half rijnlandsch en nu zegt het reglement in art. 152. „Behoudens tegenbewijs en onder de hierna te vermelden uitzonderingen rust de last van den omslag op alle gronden en wateren, gelegen binnen de grenzen van het groot waterschap. Geheele vrijdom wordt toegekend aan de buiten den IJsseldijk gelegene gronden, *behoudens de daaromtrent bestaande overeenkomsten.*" Dat stuk van 1612 noemde Spr. eene overeenkomst en is dat nu geene overeenkomst, dan zullen door deze bepaling al die landen worden vrijgesteld, en daarom rekent Spr. het van groot belang de dwaling van een regtsgeleerde van zooveel invloed in de prov. en tevens lid der Komm. op dat punt niet te laten voorbijgaan zonder dit te releveren. Spr. zou gelooven dat de Komm. met het woord overeenkomst wel degelijk dat stuk bedoeld heeft, hij zou kunnen bewijzen dat bevoegde mannen dat gevoelen met hem deelen, terwijl hij meent dat zoo door dit woord de genoemde akte van 1612 niet is bedoeld, men inkomsten van het waterschap op losse schoenen stelt. Spr. verschilt niet met den heer *Broers* ten opzigte der bevoegdheid van de Staten, maar ten opzigte van de billijkheid om landen die nooit tot het waterschap behoort hebben, er toe te brengen tegen den zin der ingelanden, terwijl daarbij ook landen die nooit lasten betaald hebben, die nu ook niet zullen betalen, niettegenstaande zij nu tot het waterschap zullen behooren, zoodat men nu zal hebben landen in het waterschap gelegen, die in dezelfde konditie verkeerden en die betalen en die niet betalen. Maar men gaat verder, door te zeggen nu zal er toezigt op de heul zijn; Spr. beroept zich op hen die kennis van de waterschapsbelangen hebben, en vraagt of, als de eigenaar in het waterschap in zijn land een heul plaatst, men dan het toezigt op die heul heeft en haar mag afsluiten; hij is vrij op alle mogelijke wijzen zijn water te laten afloopen. Spr. blijft volhouden dat het niet voordeelig is eene rivier tot grens te hebben, en betwijfelt dat de mannen die zoovele jaren aan den Lekdijk geweest zijn, het voordeelig zouden vinden, als de dijk tot aan de rivier wierd gebragt. Spr. meent dat het voordeeliger is hoe wijder het bed is, waarlangs de rivier zal stroomen, en hij moet zich op dit punt gronden op een schrijver die dikwijls verguisd is en gezegd heeft dat de toestand van ons vaderland veel beter zou zijn als er in het geheel geen dijken waren. Zoo Spr. geen amendement voorstelt, moet zulks worden toegeschreven aan zekeren eerbied voor de Komm., die de zaak heeft geregeld, hij meent reeds genoeg gedaan te hebben door de zaak ter sprake te brengen, maar luttel kan hij de bezwaren der adressanten niet hooren noemen: in het rapport wordt gezegd, de finantiëele bezwaren der adressanten worden door de Komm. niet gedeeld. Spr. wil dat gaarne gelooven, de Komm. betaalt het niet; zoo zij er niet aan zullen betalen, had men kunnen zeggen, er waren geene finantiëele bezwaren, maar de Komm. vermeent dat het billijk is, dat de binnendijks gelegen landen, welke door den dijk beschermd worden, helpen dragen in de kosten dier bescherming, en hiertegen voert Spr. aan, dat de Ysseldijk op het bepaalde punt volslagen in wezen blijft, en de kade nu waterkeering wordt en er groot onderscheid is of water gekeerd wordt door een dijk dan wel door eene kade, en als men nu aanneemt, dat zij moeten betalen, dan dunkt het Spr. toch onjuist, dat de buitendijks gelegen landen even veel moeten betalen als alle andere, zij liggen buiten den IJsseldijk, en dit is zoo waar, dat in de konventie half Woerdsch en half Rhijnlandsch geld is opgelegd aan de landen tusschen den dijk en de kade. Spr. hoopt dat de Komm. die bezwaren nog van genoeg gewigt zal erkennen om daaromtrent een amendement voor te stellen

De heer *van Beeck Calkoen* merkt op, dat volgens de woorden der Resol. 1612 die landen vroeger tot het groot waterschap schijnen behoord te hebben, en alstoen daarbuiten zijn gesloten, doch onder zekere voorwaarde, waaraan niet is voldaan, zoodat men geregtigd is ze weer in te sluiten. Spr. stelt zich voor dat de bedoeling is, dat het grootwaterschap rondom door een binnenlandsche waterkeering omgeven zij; hij vraagt, met het oog hierop, of de in te sluiten Montfoortsche landen van een hooge zomerkade zijn omgeven? Wie het beheer voert over den N. Ysseldijk, westwaarts van Montfoort? ten wiens laste de kade langs de Wierikke ligt?

De heer *Broers* zegt, dat het bezwaar van den heer *Pabst*, dat landen worden opgenomen die niet tot het waterschap hebben behoord, zich oplost in de wetgevende magt der Staten. Het waterschap heeft belang bij die opname en de Staten zijn bevoegd daartoe te besluiten. Ten betooge van het bestaan eener konventie beroept de heer *Pabst* zich op art. 152, maar, zegt Spr., dáár is alleen sprake van bestaande overeenkomsten in het algemeen, want er bestaan onderscheidene overeenkomsten *juris privati*, maar hier geldt het alleen opneming van gronden, die vroeger, onder zekere voorwaarden, bij vergunning waren uitgesloten, waarvan het gevolg is, dat hun lasten worden opgelegd. Wat betreft het bezwaar door den heer *Cordes* aangevoerd, zegt Spr., dat de uitsluiting der polders aan de zuidzijde van Bodegraven geschied is in het belang van Rijnland Men heeft gemeend ook daarbij het oog te moeten vestigen op de belangen der naburige waterschappen, en men heeft het natuurlijker gevonden die polders op te nemen onder het waterschap dat het toezigt op den Wierikker dijk of kade heeft dan ze te laten onder het bestuur van een waterschap, hetwelk over die waterkering geen gezag had. De daartegen aangevoerde bezwaren waren niet van belangrijken aard; en een daarvan was de vrees, dat Rijnland, meer en meer invloed uitoefenende op Woerdens boezem, later gebied zou voeren over de sluis te Bodegraven. Spr. zegt, dat alle gebied daarover uitsluitend aan Woerden is verbleven, en geen inbreuk hoe ook genaamd daarop zou geduld worden. Wat betreft Hekendorp, dat, zegt Spr. is onder het waterschap van Woerden begrepen, zoodat daarin geen verandering komen zal.

De heer *G. Verloren* acht zich verpligt de vergadering bekend te maken met de gronden, die de minderheid der Komm., waartoe ook hij behoort, hebben geleid hare stem niet te geven tot de uitsluiting van den Zuidzijderpolder uit het grootwaterschap van Woerden, waarvan hij ruim 250 jaren een integrerend deel heeft uitgemaakt. Spr. zegt, dat deze polder bij konventie van 7 Dec. 1604 is opgenomen, onder voorwaarde, dat hij, het Woerdsch bundergeld betalende, zou staan ter ordonnantie, keur en schouw van dijkgraaf en hoogheemraden van dat waterschap, waarvoor hij de vrije uitwatering zou hebben op Woerdens boezem; er bestaat alzoo een wettig kontrakt, dat bij het maken van een reglement niet kan noch mag worden verbroken; de minderheid der Komm. was niet overtuigd van het belang, om die polder nu onder Rijnland te brengen. De eerste reden voor de opname was, dat de Wierikkerkade langs den Zuidzijderpolder gelegen, behoort onder Rijnlands toezigt, waarom Rijnland meende, dat de geheele polder aan hem moest worden toegevoegd, en de 2. grond, dat men een gelijkmatiger grens verkreeg; het laatste, zegt Spr., kan niet opwegen tegen het grooter belang van dien polder bij het waterschap van Woerden, en wat betreft het eerste heeft zelfs de meerderheid moeten erkennen, dat die kade niet kon dienen tot waterkeering, al werd zij tot een dijk verheven. De natuurlijke ligging dier polders brengt ook mede, dat zij in Woerdens boezem moeten uitwateren, zoodat, als de konventie met betrekking tot de te betalen lasten niet gehandhaafd bleef, de uitwatering zou moeten worden verlegd, iets, dat onmogelijk is, nog daargelaten de verpligting tot verplaatsing van de molens. De uitsluiting van dien Zuidzijderpolder, groot ruim 600 bunders, is ook van belangrijken invloed op den omslag van het Woerdsch bundergeld, ten aanzien van al de overige landerijen in het grootwaterschap gelegen, die daardoor zullen moeten betalen hetgeen die Zuidzijderpolder verpligt is bij te dragen, vermits het bij zulk eene regeling ligt te voorzien is, dat de konventie niet kan blijven bestaan. De bezwaren, door nagenoeg alle de ingelanden ingebragt, komen hierop neêr, dat hunne landen van slechter konditie worden, onder bezwarender omstandigheden zullen verkeeren, en dat hun vurige wensch is onder Woerden te blijven. Een belangrijke keur van Rijnland is het maalpeil, dat nl. de landen aan de Zuidzijde gelegen, bij noorde- en noordwestewind niet mogen uitmalen, eene keur, die den Zuidzijderpolder tot zijnen ondergang zou brengen, terwijl hij tot hiertoe altijd den vrijen en onbelemmerden afvoer van zijn water heeft en bezit. Ten slotte meent Spr. nog te moeten verklaren, dat niettegenstaande de Staten van Zuid-Holland tot de uitsluiting hebben besloten, het bij hem, als lid der Komm. van het grootwaterschap in zijn geheel, even belangrijk is elk onderdeel, wáár ook gelegen, hetzij in het Utrechtsch, hetzij in het Zuid-Hollandsch gedeelte van het grootwaterschap, en dan te meer wanneer men de overtuiging heeft dat men onregt doet wedervaren, en schade en nadeel aan het geheele grootwaterschap toebrengt.

De heer *Broers* merkt op dat de uitgesloten polders én aan Rijnland én aan Woerden, wat zij thans betalen, blijven betalen, omdat zij op den Rijn uitwateren. Men moet, zegt Spr., ook in aanmerking nemen dat het waterschap van Woerden geen eigen boezem heeft, maar dien als het ware deelt met Rijnland, welke boezem, door en beneden de sluis te Bodegraven aanvangt. Wat betreft de in Rijnland bestaande keur op het maalpeil, heeft de Hooge Raad reeds uitgemaakt dat zoodanige keur als zij bestaat en niet op de plaats zelve is afgekondigd waar zij moet werken, niet van kracht is. Spr. gelooft ook niet, dat men angstig moet vooruitloopen wat in het vervolg in Rijnland kan worden vastgesteld. Op de vraag van den heer *Calkoen* antwoordt Spr. dat voor zoover hem bekend is, de Noord-Ysseldijk onder een afzonderlijk bestuur behoort.

De heer *G. Verloren* merkt op, dat de konditie van ingelanden van den Zuidzijderpolder, blijven zij onder Woerden, niet nadeeliger kan worden, ter oorzake van het bestaan der overeenkomst van 7 Dec. 1604. Komen zij onder Rijnland dan kan dat waterschap de keuren op hen toepassen, die het in het algemeen belang noodig oordeelt, en zij komen van eenen zekeren in eenen onzekeren toestand, hun zullen lasten worden opgelegd die zij vroeger niet kenden, en tot groot bezwaar en nadeel kunnen uitloopen.

De heer *v. Beeck Calkoen* gelooft, dat de meerderheid der Komm. zich te veel op een rijnlandsch standpunt geplaatst heeft en ziet geene gronden om ten goede van Rijnland die polders van Woerden uit te sluiten, als wanneer hun ook zwaarder lasten zullen worden opgelegd.

De *Voozitter* geeft in bedenking of men bij deze diskussie niet te zeer op den voorgrond stelt de belangen van de ingelanden der Zuidzijpolders. Die belangen, meent Spr., moesten wegen bij de Staten van Zuid-Holland hunne natuurlijke beschermers, maar aan de Staten van Utrecht zijn zij vreemd. Deze meent Spr. beoordeelen slechts het algemeen belang van het waterschap, inzonderheid met het oog op het belang voor dit gewest, maar behoren niet de regten van ingelanden buiten het ressort in Zuid-Holland gelegen te verdedigen tegen over het waterschap. — Vordert het belang van het waterschap het behoud der polders, dan behooren de Staten op dat behoud aan te dringen, vordert dat belang zoodanig behoud niet, dan is voor de Staten van Utrecht geen grond daarvoor aanwezig, in het bijzonder belang van dezen Zuid-Hollandsche polder. — Spr. meent dat dit is het standpunt waaruit dit onderwerp moet beoordeeld worden.

De heer *Broers* merkt ten aanzien der besproken overeenkomst op, dat die, van privaatregterlijken aard zijnde, ongeschonden blijft bestaan, zoodat de polders hetzelfde voordeel blijven genieten, terwijl de keur op het maalpeil niet kan worden toegepast. Spr. gelooft niet dat, gelijk de heer *Calkoen* zegt, de zaak eigenlijk is eene koncessie aan Rijnland, en zou zich niet gaarne op het door dien Spr. aangegeven eenzijdig standpunt geplaatst hebben. Waar het zaken gold voor het waterschap en voor de prov. van groot belang, heeft de Komm. die belangen met nadruk vastgehouden en, zoo noodig, verdedigd, maar bij zaken van ondergeschikt belang en bij wezenlijk voordeel voor een naburig waterschap, zonder nadeel voor dat van Woerden, heeft zij gemeend te kunnen toegeven.

De heer *Munnicks v. Cleeff* vraagt ingevolge het vroeger aangevoerde of het groot waterschap van Woerden niet in zijne uitwatering zoude kunnen belemmerd worden als het toezigt der waterkeerende werken en de polder daar achter gelegen aan Rijnland komt; hij acht het daarom wenschelijk dat die polder in het waterschap blijft.

De heer *Broers* antwoordt dat alle beheer over die sluis aan het grootwaterschap van Woerden verblijft.

Het art. wordt alsnu met 16 tegen 6 stemmen goedgekeurd, hebbende de heer *Bastert* de vergad. verlaten. Tegen hebben gestemd de heeren *Cordes*, *v. Beeck Calkoen*, *G. Verloren*, *v. Cleeff* en *Huydecoper*.

De vergad. wordt hierop verdaagd tot Dingsdag morgen ten 11 ure.

Zitting van Dingsdag 22 Julij.

Tegenwoordig zijn 37 leden; afwezig de heeren *v. Hoytema*, *Huydecoper*, *Hartjens* en *v. d. Poll.*

De *Voorzitter* deelt mede dat ter griffie ter inzage voor de leden voorhanden is, eene kaart van de in het vorige jaar plaats gehad hebbende overstrooming, waarvan de vervaardiging door Ged. aan den hoofdingenieur was opgedragen.

Wordt op voorstel van den Voorz. besloten het voorstel van den heer *Lagerwey* betreffende de komm. van landbouw in behandeling te nemen.

De heer *Strick van Linschoten* merkt ten opzigte van het doel van dit voorstel op, dat na de ontbinding der rijkskommissiën zich in deze prov. de behoefte deed gevoelen aan eene dergelijke instelling ter bevordering der belangen van den landbouw en

het prov. bestuur in dezen te adviseren, zoodat in de zomerverg. van 1851 werd besloten: 1°. den wensch aan de regering mede te deelen, dat eene blijvende komm. van landbouw mogt worden ingesteld en 2°. de ontbondene komm. te herstellen door de leden uit te noodigen hunne werkzaamheden inmiddels te hervatten, waarop in de winterverg. is medegedeeld het antwoord des Ministers, houdende dat de regering de zorg voor den landbouw, zonder hare tusschenkomst, aan bijzondere kommissien wilde overlaten; dien ten gevolge heeft de prov. eene komm. benoemd en van een reglem. voorzien, dat door den koning is goedgekeurd, en waarbij onderscheidene verpligtingen aan die komm. werden opgelegd, waaronder ook dat zij de verg. en Ged. Staten in zaken den landbouw betreffende moest dienen van konsideratie en advies. En nu, zegt Spr., zal men deze komm. onverwachts doen ophouden te bestaan! Hare werkzaamheden zijn, wel is waar, verminderd, maar hoe zal men, zoo men meent, dat zij niet meer noodig zijn, bekend blijven met al wat den landbouw aangaat, en inlichtingen ontvangen voor de statistiek en omtrent de besmettelijke ziekten, in welk laatste opzigt vooral de komm. zulke groote diensten heeft bewezen. Men zou, zegt Spr. al die aangelegenheden aan het genootschap van landbouw en kruidkunde opdragen, maar ook dan acht hij het onraadzaam de komm. op te heffen, want, vraagt hij, heeft men wel de zekerheid, of het genootschap dat alles op zich zal willen nemen, hetgeen ten minste vooraf behoort te worden onderzocht, waarom Spr. heeft voorgesteld dat Ged. in de wintervergadering een voorstel zouden doen, aangezien het verkieslijk is dat vooraf met het genootschap in overleg worde getreden, alvorens men de ontbinding uitspreekt. Ook is het, zegt Spr., weinig vereerend voor de komm., op deze wijze ontslagen te worden, de leden zijn voor zes jaren benoemd met een permanenten sekretaris, en nu zouden zij na slechts 4 jaren ontslagen worden, alleen omdat buiten werking is gesteld het reglement op de paardenfokkerij, dat slechts een deel van hunne bemoeijingen vorderde, zoodat het zou schijnen eene afkeuring te zijn, omtrent al wat de komm. heeft verrigt, en met het oog op de zamenstelling dier komm. moet Spr. verklaren, zijne stem niet aan het voorstel te kunnen geven.

De heer *Laan* gelooft dat veel voor en veel tegen de zaak is te zeggen. Spr. meent dat hier ook in aanmerking zou kunnen komen de veranderde vorm van regering sedert die instelling onder het Koningrijk Holland werd opgerigt. Toen was de regering in de departementen (nu provincien) toevertrouwd aan een landrost en zes leden, tegenwoordig bestaat er eene gewestigde wetgeving. — Maar Spr. heeft het woord gevraagd, daar het hem griefde dat deze instelling als het ware bij verrassing, door de gelden op de begrooting daarvoor af te laten, of door eene min kiesche wijze, welke het removeren van 1795 in de geheugenis zoude roepen, werd ontbonden. Zoodanige behandeling heeft de vroegere of latere kommissie van landbonw niet verdiend, alhoewel Spr. hier niet als lofredenaar van gezegd kollegie zal optreden, maar slechts de historie als onpartijdige regter doen spreken. Het was de vroegere administratie, die in 1813 door hare wijze raadgevingen en zorg maakte, dat de veepest welke de legerbenden in die dagen als vervolgde, van deze gewesten werd afgekeerd. Later bij de uitbreking van de longziekte gaf deze kommissie goeden raad ten einde dezelve te beteugelen, en was deze opgevolgd, mogelijk had zij geen zoo groote verwoesting aangerigt. Immers de bekwame hoogleeraar *Numan* zeide, dat men dit zeker zou te hebben kunnen verwachten. Zij was het die door uitvoerige rapporten veel toegebragt tot het vaststellen van eene vrijen handel, een bron van welvaart voor dit gewest. Zij wees zonder ophouden op het verbeteren van wegen en kanalen, en komt ooit de uitwatering van de Geldersche vallei tot stand, dan zullen vele vroegere leden zich kunnen beroemen, daartoe door hunne rapporten de eerste aanleiding te hebben gegeven. En kan de tegenwoordige kommissie al niet op zulke feiten bogen, zij heeft toch getracht het mogelijke te volbrengen, en op eigen kosten, zoodanige journalen aan te schaffen, waarmede zij tot nut van dit gewest op de hoogten kon blijven van hetgeen in andere rijken ten opzigte van den landbouw voorviel. Dan het tijdperk is te kort om groote uitkomsten deswegen te verwachten. Onze voorvaders wier wijsheid in een vroegere vergadering zoo geroemd werd, besteedden tot voltooijing van een gebouw meerder tijd dan het tegenwoordig geslacht, en braken zoo spoedig niet eene door hen met warmto gewenschte instelling af. In allen gevalle, zegt Spr., heeft ook deze kommissie veel toegebragt tot een verbeterde statistiek van den toestand des landbouws, welke, men moet het erkennen, door de plaatselijke besturen, zoo weinig naauwkeurig wordt opgegeven. Eindelijk heeft zij door eigen voorbeeld getracht die verbeteringen aan landbouw en veeteelt aan te brengen, die zoozeer wenschelijk zijn, doch waarin wij in betrekking van onze naburen zoozeer ten achteren staan. Geldelijk zal de opheffing van de kommissie van landbouw geen voordeel aan de provincie aanbrengen, daar, zoo men vervolgens niet wil achteruitgaan, deze zorg aan anderen zal moeten worden toevertrouwd.

De heer *Ackersdijck* acht de beschouwing onjuist dat in de opheffing iets onbehoorlijks zou liggen; vroeger, zegt hij, heeft de verg. die komm. noodig geoordeeld, en nu oordeelt zij haar niet meer noodig, en dan dunkt het hem niet onbeleefd, als men die mannen, welke in het belang der provincie een lastpost hadden op zich genomen, onder dankbetuiging voor hunne welwillendheid, ontslaat. Spr. heeft in der tijd voorgesteld de Komm. in het leven te roepen, toen hij overtuigd was, dat zij nuttig en noodig was, ter uitvoering der verordeningen in het belang van den landbouw. De ondervinding heeft echter geleerd, dat in de provincien waar men der gelijke Komm. niet heeft, niet eene stem is opgegaan om ze te verlangen, en bij ons zijn haar geen gewigtige werkzaamheden opgedragen, maar zij moest nog zorgen voor de uitvoering van een reglement op de keuring der hengsten, hetgeen nu is vervallen, zoodat nu geene andere taak overblijft dan raad te geven aan het bestuur. Doch sedert heeft zich naast die Komm. een genootschap ontwikkeld, bestaande uit dezelfde mannen die anders tot eene Komm. zouden worden vereenigd, dat gewis even als in andere provinciën de taak om aan het bestuur raad te geven, zeer vereerend zoude vinden; zoodat wat vroeger behoefte was nu overtollig is, en aangezien het belang der prov. niet wordt bevorderd door het doen van overtollige uitgaven, zal Spr. tegen den post stemmen.

De *Voorzitter* herinnert ten opzigte van den vorm van het voorstel van den heer *Lagerweij*, dat de Komm. haar bestaan te danken heeft aan een besluit der Staten van 16 Dec. 1851, waarbij een reglement voor haar is vastgesteld, den 5. Januarij 1852 door den Koning goedgekeurd, waarom Spr. gelooft, dat het niet genoeg is te besluiten, de komm. ontbonden en de leden eervol ontslagen worden, maar dat tevens besloten zal moeten worden het besl. van 16 Dec. in te trekken, aangezien Spr. meent, dat ook de intrekking van het regl. de koninklijke goedkeuring vereischt.

De heer *Ackersdijck* meent, dat de vorm van het voorstel ook met het oog daarop volkomen wettig is.

De heer *Lagerwey* breidt zijn voorstel in dien zin uit, dat ook dit reglement wordt ingetrokken.

De heer *Kien* acht het eene vreemde houding, dat de verg. eene door haar in het leven geroepen Komm., welke slechts 4 jaren heeft gewerkt, in eens opheft bij de behandeling der begrooting. Spr. zou het dan beter vinden het denkbeeld van den heer *Strick* aan te nemen, en zou niet gaarne de Komm. zien opheffen zonder de zekerheid, dat het genootschap zich met hare taak zou willen belasten.

Het voorstel van den heer *Lagerweij* wordt alsnu met 17 tegen 15 stemmen verworpen. Vóór hebben gestemd de heeren *Bastert*, *Lagerwey*, *Menso*, *de Heus*, *Vos*, *H. Verloren*, *v. Voorthuysen*, *Boer*, *Jongeneel*, *Ackersdijck*, *v. Bel*, *Voortman*, *de Louter*, *Schas* en *Pabst*, terwijl de heeren *v. Hardenbroek*, *Harmsen*, *Laan*, *Metelerkamp* en *Munnicks v. Cleeff* zich gedurende deze stemming verwijderen.

Komt alsnu in behandeling het voorstel van den heer *Strick*.

De heer *Bastert* wenscht hieraan toe te voegen: „en, zoo de wenschelijkheid van het voortbestaan der Komm. mogt blijken, van de minst bezwarende wijze, waarop zij zal kunnen worden aangehouden."

De heer *Lagerwey* acht die toevoeging eenigzins kleingeestig, en gelooft niet, dat de provincie zoo insolvent is, dat zij de Komm. niet kan betalen, als die *nuttig* is; hij zal daarom, nu zijn voorstel is afgestemd, onveranderd aannemen het voorstel van den heer *Strick*, met verwerping van dat van den heer *Bastert*.

De heer *Bastert* zegt, dat hij moet opkomen tegen de aanmerking van den vorigen Spr., die het voorstel kleingeestig noemde. Het voorstel van den heer *Strick* hield alleen in de uitnoodiging om de al of niet wenschelijkheid te verklaren, en al het gesprokene nagaande gelooft Spr., dat er meer bezwaar bestaat tegen den post dan tegen de Komm. Zijn voorstel strekt om het materiele punt in overweging te nemen.

De heer *v. Asch v. Wijck* acht den indruk dien de heer *Bastert* van de beraadslagingen schijnt ontvangen te hebben niet volkomen juist. Zoo Spr. meent is alleen de vraag behandeld, of het voortbestaan der Komm. wenschelijk is. Tegen het bedrag der op de begrooting gestelde som zelve, wanneer de Komm. mogt blijven bestaan, heeft hij dan geen der Sprs. eenig bezwaar hooren aanvoeren.

De wijziging van den heer *Bastert* wordt hierop met 36 stemmen tegen die van den heer *Bastert* verworpen, en het voorstel van den heer *Strick* met 35 tegen die van de heeren *v. Beeck Calkoen* en *Cordes* aangenomen.

De *Voorzitter* meent nu dat de post moet blijven behouden.

De heer *Ackersdijck* is van gevoelen dat hij voor memorie behoort te worden uitgetrokken, wijl dan de som van *f* 950 voor andere uitgaven beschikbaar is, ingeval in de wintergadering tot de opheffing der Komm. wordt besloten.

De *Voorzitter* meent dat men in dit opzigt in dezelfde positie verkeert als sedert verscheidene jaren, en de post moet worden ingetrokken, zoolang de Komm. nog bestaat. Het is wel twijfelachtig of er gebruik van gemaakt zal worden, maar er zijn meer posten waaromtrent die twijfel nog grooter is, bv. de *f* 1000 tot onderwijs van vroedvrouwen.

De heer *v. Beeck Calkoen* stelt, daar bij aanneming van het besluit men misschien op eene andere wijze in de belangen van den landbouw zal willen voorzien, en dit niet zonder kosten zal gepaard gaan, voor, de redaktie aldus te wijzigen: „kosten voortvloeijende uit het toezigt op en de bevordering van den landbouw" en daarvoor eene ronde som van *f* 1000 te stellen.

De heer *Pabst* kan zich niet met die omschrijving vereenigen, wijl er dan verschillende aanvragen van wege den landbouw zouden kunnen inkomen; ook komt het hem voor een verkeerd stelsel te zijn, *f* 1000 beschikbaar te stellen voor eene zaak die geene aanmoediging noodig heeft.

Het voorstel van den heer *v. Beeck Calkoen* wordt met 31 tegen 6 stemmen verworpen, voor hebben gestemd de heeren *v. Beeck Calkoen*, *v. Veersen*, *Strick v. Linschoten*, *de Geer v. Oudegein*, *Kien* en *v. Hardenbroek*.

De *Voorzitter* wenscht alsnu aan het oordeel der Verg. te onderwerpen het voorstel der Komm., om den post voor memorie uit te trekken.

De heer *Boer* merkt aan, dat hij als lid der Komm. hiervoor niet gezind is, en begrijpt, dat bij het bestaan der Komm. van landbouw die som op de begrooting moet voorkomen.

De heer *Pabst* geeft in overweging de som van *f* 950 op de begrooting uit te trekken, onder de posten uit welke af- en overschrijving kan geschieden, alzoo gelijkstelling met het hoofdstuk *onvoorziene uitgaven*; blijft de Komm. bestaan, dan is de som aanwezig, en bij verandering kan men haar alsdan overbrengen.

De *Voorzitter* merkt aan, dat de af- en overschrijving onder hoofdstuk IX tot aanvulling strekt, om posten die blijken te kort te zullen schieten aan te vullen; het gebruik van de bevoegdheid tot af- en overschrijving kan wel strekken tot verhooging maar niet tot vermindering der posten. Vereenigt zich, zegt Spr., de Verg. met het voorstel om den post voor memorie uit te trekken, dan is het natuurlijk gevolg, dat hij begrepen wordt onder die posten welke voor aanvulling vatbaar zijn, maar blijft die som behouden, dan is het gevolg, dat het opnemen onder die posten nimmer kan te weeg brengen, dat hij voor vermindering vatbaar is.

De heer *Pabst* zegt, dat het zijne bedoeling was, dat de *f* 950 gebragt wierden onder de posten aan het einde der begrooting, uit welke af- en overschrijving kan geschieden. Het komt, zegt Spr., wel op hetzelfde neêr, maar hij is er tegen, om groote batige saldo's te hebben, welke het volgende jaar slechts tot grootere uitgaven leiden.

De heer *Ackersdijck* herinnert dat als de post voor memorie wordt uitgetrokken, de vereischte som voor het doel kan besteed worden, en, is dit niet noodig, een andere bestemming erlangen, terwijl zij bij opheffing der Komm. ongebruikt zou moeten blijven, als zij op de begrooting bleef uitgetrokken.

De heer *Kien* meent juist dat dit tot moeijelijkheden aanleiding zal geven, als de verg. beslist dat de Komm. zal blijven bestaan, daar Spr. gelooft dat geen cent kan worden besteed voor een voor memorie uitgetrokken post. Spr's zienswijze zou zijn, een kleineren post op de begrooting te stellen en dien te begrijpen onder die welke uit de onvoorziene uitgaven door af- en overschrijving voor verhooging vatbaar zijn.

De heer *Ackersdijck* zegt, dat juist posten voor memorie worden uitgetrokken omdat er welligt uitgaven voor te doen zullen zijn; zoodat het geen zin zou hebben, als men er dan geene uitgaven voor konde doen. Er kan dus zeer wel voor gemandateerd worden, als de verg. tot het behoud der Komm. besluit.

Vervolg hierna.

Snelpersdruk van L. E. BOSCH EN ZOON.